

Utflyttad daglig verksamhet och utåtriktade aktiviteter i kommunal daglig verksamhet

Ibland kommer det in frågor om vad som gäller angående daglig verksamhet som är utflyttad eller då kommunerna själva har utåtriktade aktiviteter. På årets förbundsstämma fanns det även en motion i frågan som pekade på att kommunerna ofta använder kommunallagen och konkurrenslagstiftningen som skäl för att lägga ner dessa verksamheter. Därför kommer här en upprepning på klargörandet i motionssvaret kring vad som gäller och som kan användas av FUB-lokalföreningar i sitt lokala intressepolitiska arbete som t.ex. i samband med samverkan med sin kommun.

Syftet med daglig verksamhet enligt LSS är inte att producera varor och tjänster utan att i enlighet med förarbeten till LSS ge personer med funktionsnedsättningar en meningsfull sysselsättning på dagarna.

Kommunallagen är en allmän ramlag (lex generalis) som sätter upp ramarna för området dvs. kommunen medan LSS är en speciallagstiftning (lex specialis) och har mer specifika regler för vad som gäller för målgruppen i LSS och LSS-insatserna. LSS-lagens regler har alltid företräde framför kommunallagen eftersom speciallagstiftning alltid går före allmän lagstiftning.

Konkurrensverket som i enlighet med konkurrenslagstiftning rekommenderar staten, kommunen och regioner/landsting att se över hur förvaltningen och dess juridiska personer agerar när de säljer varor och tjänster skriver att det är viktigt att den offentliga aktören åtminstone täcker kostnaderna för säljverksamheten för att undvika att sätta för låga kostnader. Vidare skriver Konkurrensverket att verksamheter som t.ex. ingår i det kommunala uppdraget inte kan förbjudas ven om de skulle begränsa konkurrensen. Sveriges kommuner och Regioner (SKR) förtydligar i princip samma sak och menar på att verksamheten som ligger inom ramen för den kommunala kompetensen inte kan förbjudas (prop. 2008/09:231 sid. 38-39). LSS anges av regeringen vara en av de viktigaste speciallagarna som ligger inom den kommunala kompetensen/uppdraget.

När det gäller daglig verksamhet skriver Socialstyrelsen bl.a. följande:

Daglig verksamhet har utvecklats från att främst vara en gruppverksamhet i särskilda lokaler till att bli mer integrerad med näringslivet på orten, så kallade utflyttade dagliga verksamheter. Kommunerna anger olika former av utflyttad dagliga verksamheter som särskilt positiva eftersom arbetsformen ökar brukarnas delaktighet i samhället, samtidigt som deltagarna har tryggheten i gruppen och en arbetsledare so känner till och förstår deras behov av stöd. Utvecklingen av den dagliga verksamheten ligger i linje med det som framgår av förarbetena till LSS, det vill säga att målet för den dagliga verksamheten bör vara att utveckla människors möjligheter till förvärsarbete, även om detta mål kan ligga långt fram i tiden för vissa och vara orealistisk för andra.

När det gäller arbete och sysselsättning är kommunen en viktig lokal aktör. Kommunen har ett särskilt utpekat ansvar när det gäller stöd till personer med funktionsnedsättningar. Enligt socialtjänstlagen (SoL) ska kommunen verka för att personer med funktionsnedsättningar får delta i samhällets gemenskap och leva som andra och för att nå detta mål ska kommunen medverka till att de får en meningsfull sysselsättning. Kommunens ansvar gäller både allmänna och individuella insatser. Insatserna enligt LSS ska också främja målgruppens delaktighet i samhället och ge dem möjlighet att leva som andra.

Enligt Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter får kommunen enligt 3 kap. 1 § vidare bedriva näringsverksamhet i syfte att ge personer med funktionsnedsättning anställning om de inte i tillräcklig omfattning inom kommunen kan få lämpliga anställningar på annat sätt samt under förutsättning att verksamheten är anordnad så att den är särskilt lämpad för sysselsättning av

personer med funktionsnedsättning och anställning i verksamheten sker efter anvisning av Arbetsförmedlingen eller, efter Arbetsförmedlingens medgivande, av den eller de nämnder som avses i 2 kap. 4§ första stycket socialtjänstlagen.